

Aan: DG IND

Afdeling Onderzoek & Analyse
Directie Strategie en Uitvoeringsadvies

Rijnstraat 8
2515XP Den Haag
Postbus 16275
2500 BG Den Haag
Datum

nota

Update financiële impact nareis B-statushouders

donderdag 14 november 2024

Bijlage
Bijlage 1. Toelichting op de
aannames achter de
berekeningen

Bijlage 2. Rapport
impactanalyse nareis van B-
statushouders

1 Doel nota

Middels deze nota biedt de afdeling Onderzoek en Analyse (O&A) u een berekening van de financiële impact van het invoeren van aanvullende voorwaarden voor nareis van B-statushouders aan **ter akkoord**. Deze berekening is een update van de berekening uit het rapport Impactanalyse Nareis van B-statushouders, dat op 9 september 2024 is vastgesteld door Directeur Strategie, Uitvoeringsadvies en Juridische Zaken.

2 Aanleiding

Afgelopen zomer heeft O&A een spoed impactanalyse uitgevoerd naar het invoeren van aanvullende voorwaarden voor nareis van B-statushouders (na invoering van het tweestatusstelsel). Hierin is de impact van vijf mogelijke voorwaarden onderzocht (wachtermijn, inkomenseis, huisvestingseis, inburgeringseis voor de nareiziger en een quotum). Inmiddels is in het regeerprogramma verduidelijkt welke voorwaarden ingevoerd gaan worden, namelijk een wachtermijn, inkomenseis en huisvestingseis. De eerdere berekening is bij deze update hierop toegespitst en op enkele punten uitgebreid of geactualiseerd.

3 Toelichting op de berekeningen

In het rapport van de impactanalyse waren het benodigde personeel en de kosten berekend voor de directie A&B voor de werkzaamheden van het beoordelen van een nareis aanvraag, het doortoetsen op 8 EVRM en het afhandelen van een bewaarschrift bij afwijzing. De berekening die wordt gepresenteerd in deze nota is aangevuld/geactualiseerd op de volgende punten:

- De berekening is toegespitst op de uiteindelijk gekozen voorwaarden: wachtermijn van 2 jaar¹, inkomenseis en huisvestingseis;
- De berekening is gemaakt voor de verwachte directe personele kosten in 2028. Er is gekozen voor dit jaar omdat verwacht wordt dat dan de eerste aanvragen getoetst zullen worden aan de nieuwe voorwaarden. Het beleid wordt naar verwachting in 2026 ingevoerd, waarna nog een wachtermijn van twee jaar zal gelden voordat de eerste aanvragen inhoudelijk getoetst zullen worden. IV-kosten staan los van de verwachte instroom en komen dus voor ongeacht welk jaar op hetzelfde bedrag uit.

¹ In de impactanalyse was uitgegaan van een wachtermijn van één jaar. Experts verwachten echter niet dat de impact hier veel van af zal wijken als het om twee jaar gaat. Zij verwachten namelijk dat veel statushouders al minstens twee jaar nodig zullen hebben om aan de inkomens- en huisvestingseis te voldoen, waardoor een langere wachtermijn op zich weinig obstakel vormt.

- De normtijd van een bezwaarprocedure is geactualiseerd op basis van de EAUT Menselijke Maat²;
- De impact op directie JZ naar aanleiding van een toename in beroepsprocedures is toegevoegd;
- Een combinatie van een toename in het aantal beroepsprocedures en een hoger verwacht gegrond percentage, zal ook leiden tot meer zijinstroom bij A&B. Dit is eveneens toegevoegd aan de berekeningen

Directie Strategie en
Uitvoeringsadvies

In afstemming met FBI is een hoog over kostenberekening gemaakt. Hierbij zijn indirecte personele kosten (zoals extra management en ondersteuning) niet meegenomen. Hierdoor kunnen de werkelijke kosten afwijken van hetgeen in deze nota gepresenteerd. De bijlage van deze nota bevat een uitgebreidere toelichting van de aannames achter de berekeningen.

4 Bevindingen

Door het invoeren van een wachttermijn, inkomenseis en huisvestingseis voor nareizigers van B-statushouders wordt geschat dat **in 2028 216 meer FTE personeel** nodig is (zie tabel 1). De verwachte **kosten van deze wijzigingen zijn €24 miljoen** voor 2028. Dit zijn structurele kosten.

Veruit **het meeste personeel (177 FTE) is nodig bij de nareis teams van A&B**. Er is bij nareis een opleidingscapaciteit van 25 FTE per jaar, naast het opvangen van natuurlijk verloop. Het zou 7 jaar kosten om de capaciteit bij nareis op te hogen tot het gewenste niveau. Bovendien ligt de zwaarte van de benodigde FTE bij het behandelen van bezwaarzaken, waarvoor meer ervaren medewerkers nodig zijn. Ook **bij JZ is een aanzienlijk toename van personeel (39FTE) nodig. Deze personeelsuitbreiding overschrijdt de beschikbare opleidingscapaciteit van JZ die kan worden ingezet om het personeelsbestand uit te breiden³**, namelijk 12 FTE per jaar. Het opleiden van nieuwe JZ-medewerkers kost 14 maanden. Voor IV gaat het om kleine wijzigingen en worden incidentele kosten van €0,5 miljoen verwacht.⁴

Voor directie wordt DV geen impact verwacht van invoering van de inkomenseis en wachttermijn. Voor de huisvestingseis is er mogelijk impact, maar die is op dit moment nog niet in te schatten, omdat nog onvoldoende is uitgewerkt hoe deze toets vormgegeven zal worden.

Tabel 1. Extra benodigd personeel en bijkomende kosten van het invoeren van een wachttermijn, inkomenseis en huisvestingseis voor nareis bij B-statushouders

Directie	2028	
	Extra personeel (FTE)	Extra kosten (x miljoen euro)
A&B	177	19,2

² Bron: IND (2024). *Rapport uitvoeringstoets op het wetsvoorstel Versterking waarborgfunctie Awb*.

De normtijd neemt aanzienlijk toe naar aanleiding van het beleid rondom de menselijke maat. Zie bijlage voor verdere toelichting.

³ De totale opleidingscapaciteit per jaar is 24 FTE, maar hiervan is 12 FTE nodig om natuurlijk verloop te vervangen.

⁴ De impact van de huisvestingseis op IV is afhankelijk van hoe deze informatie aangeleverd gaat worden aan de IND, dat is op dit moment nog niet bekend. Als de referent zelf de gegevens moet aandragen, is dit een kleine aanpassing. Als er een koppeling met gemeente tot stand moet worden gebracht om deze eis te toetsen, zou de aanpassing een stuk groter zijn. Dit zou mogelijk €1,5 miljoen of meer gaan kosten.

JZ	39	4,8
Totaal	216	24,0

Directie Strategie en
Uitvoeringsadvies

Tabel 2. Incidentele kosten van het invoeren van een wachttermijn, inkomenseis en huisvestingseis voor nareis bij B-statushouders

Directie	Extra kosten (x miljoen euro)
IV	0,5

Enkele zaken vallen op aan het kostenbeeld. Ten eerste **bestaan de kosten voor A&B voor het grootste deel uit bezwaarzaken**. Dit komt doordat experts verwachten dat het voor de statushouders erg moeilijk zal zijn om te voldoen aan de huisvestings- en inkomenseis. Hierdoor verwachten zij in eerste aanleg een afwijzingspercentage op basis van deze eisen van 96%, respectievelijk 95%.⁵ Dit leidt tot een sterke toename van het aantal van de arbeidsintensieve bezwaarzaken.

Ten tweede is het uitgangspunt rondom **het aantal verwachte beroepszaken en daaruit volgende zij-instroom bij A&B met onzekerheid omgeven**. JZ heeft twijfels over hoe rechters de proportionaliteit van de huisvestingseis (in combinatie met de inkomenseis) zullen beoordelen, gezien de huidige tekorten op de woningmarkt. Verwacht wordt dat rechters aanzienlijk vaker beroepszaken gegrond zullen verklaren. Dit zal leiden tot meer zij-instroom bij A&B: voor deze berekening is geschat dat dit 50% van de beroepszaken zal zijn, waar dit momenteel 25% is. Dit zou ook nog (veel) hoger kunnen zijn.

5 Politieke en bestuurlijke context

In het regeerprogramma is opgenomen dat een wetsvoorstel ter invoering van het tweestatusstelsel, en daarmee de aanvullende voorwaarden voor nareis van B-statushouders, al in het najaar 2024 wordt aangeboden aan de Raad van State. Daarom is het wenselijk om tijdig inzicht te hebben in het benodigde personeel en de kosten. De impact is groot, dus het is van belang de organisatie hier op voor te bereiden en bij het departement onder de aandacht te brengen wat er nodig is om dit te kunnen implementeren.

6 Communicatie

Deze nota is departementaal vertrouwelijk. De bevindingen dienen als handvat voor de interne inrichting van de organisatie en budgettering. Daarnaast kunnen de bevindingen gedeeld worden met het departement om aan te tonen wat de kosten van de implementatie van het regeerprogramma zullen zijn.

7 Afstemming

Deze nota is afgestemd met de dossierhouder van SUA/AA&B, BV/FBI en directies A&B, DV, JZ en IV.

8 Bijlagen

⁵ Experts verwachten dat 96%, respectievelijk 95%, van de referenten kan voldoen aan de huisvestings- en inkomenseis. In de eerste aanleg vindt ook nog een doortoets op artikel 8 EVRM plaats. Experts schatten dat dit voor 5% meer inwillingen zal zorgen. In combinatie geeft dit een afwijzingspercentage van 91%, respectievelijk 90%.

Bijlage 1 bevat een overzicht van de belangrijkste aannames achter de berekeningen. Bijlage 2 bevat het eerder vastgestelde rapport impactanalyse nareis van B-statushouders. We verwijzen naar dit rapport voor de inhoudelijke analyse van de impact van de voorwaarden en naar deze nota voor het meest recente beeld van het benodigde personeel en de kosten.

**Directie Strategie en
Uitvoeringsadvies**

